

# КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії, історії держави і права та міжнародного права

## СИЛАБУС

навчальної дисципліни  
«ПРАВознавство»

**КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА**  
(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

<b>Викладач (-і)</b>	Моїсеєнко Денис Миколайович
<b>Контактний тел.</b>	+38(061)764-67-50 (внутр. 204)
<b>E-mail:</b>	denkarte@ukr.net
<b>Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ</b>	<a href="http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=1541">http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=1541</a>
<b>Консультації</b>	Очні консультації: за графіком консультацій викладача, а. 510 п, корпус Інституту економіки та права КПУ Консультації off-line: шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ <a href="http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/message">http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/message</a>

## АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Правознавство» є нормативною для студентів бакалаврської програми спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика), де заплановано її викладання в КПУ.

Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 1 семестр (1 курс).

Курс передбачає ознайомлення з теоретичною основою сукупності знань і вмінь, які формують відповідний рівень загального світогляду студента, а також мають важливе значення для розуміння сучасного правового розвитку суспільства. Відтак правова освіта є одним з найважливіших чинників розвитку особистості, становлення громадянського суспільства і демократичної правової держави, умовою формування правосвідомості громадянина. Вона спрямована на отримання знань, навичок, ставлень і ціннісних орієнтацій, необхідних людині для ефективного соціального функціонування, реалізації її життєвих цілей і завдань.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; практичні заняття, а також консультації.

Практичні заняття передбачають: пояснення матеріалу викладачем; перевірку домашніх завдань; перевірку засвоєння студентами матеріалу.

Самостійна робота студентів полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на практичних заняттях у формі усних відповідей, самостійних робіт та підсумкових тематичних контрольних робіт.

Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 1 семестру здійснюється у формі заліку.

### ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
4	120	40	24	-	16	80

### ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/ вибіркова
1	1	загальна	нормативна

### МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

#### Мета навчальної дисципліни

Правознавство як навчальна дисципліна своєю метою ставить підвищення рівня правових знань студентів, їх правосвідомості та правової культури, також формування у майбутніх фахівців належного рівня правових знань, системи професійно-юридичних навичок та умінь щодо практичного застосування положень тих чи інших галузей права в повсякденному житті.

#### Завдання навчальної дисципліни

- оволодіння теоретичними знаннями з навчальної дисципліни;
- набуття навичок практичного застосування набутих теоретичних знань з дисципліни;
- формування умінь користуватися необхідною нормативно-правовою базою;
- виховання у студентів законослухняності через повагу до права і закону.

### ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

#### У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- понятійний матеріал, що є основним інструментарієм дисципліни;
- методологію теорії держави і права;
- основний зміст понятійних (формальних) визначень;
- нормативно-правову базу даної дисципліни;
- правові засади регулювання окремих видів суспільних відносин.

#### Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- використовувати засвоєний матеріал в повсякденному житті та в професійній діяльності;
- аналізувати норми Конституції, законів та інших нормативно-правових актів;
- розуміти значення права в житті суспільства, свідомо виконувати його вимоги.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами навчального плану, засвоєння яких передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра вивчення дисципліни «Правознавство» сприяє формуванню **компетентностей та програмних результатів навчання** :

#### **Загальні компетентності:**

ЗК 5. Соціально-громадянська відповідальність. Розуміння суспільної значущості професії вчителя, здатність діяти свідомо, керуючись принципами демократії, прав людини, етики та поваги до культурного різноманіття.

#### **Спеціальні (фахові) компетенції:**

СК 5. Психолого-педагогічна компетентність. Здатність враховувати вікові, психологічні та індивідуальні особливості учнів при побудові освітньої траєкторії та підтримці позитивного мікроклімату в класі.

#### **Програмні результати навчання:**

РН 12. Визначає світоглядні орієнтири професійної діяльності; діє на засадах демократичних цінностей та поваги до прав і свобод людини; здійснює виховну діяльність.

### **ПЛАН КУРСУ**

<b>Назва змістових модулів та тем</b>	<b>Лекц.</b>	<b>Практ (сем.)</b>	<b>Завдання для самостійної роботи</b>
Тема № 1. Основи теорії держави	2	1	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Опрацювання лекційного матеріалу,</li> <li>2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> <li>1) Держава як історичне явище. Загальні риси додержавного суспільства.</li> <li>2) Теорії походження держави і права.</li> <li>3) Поняття й ознаки держави.</li> <li>4) Суверенітет держави, народу і нації.</li> <li>5) Поняття функцій держави. Класифікація функцій держави.</li> <li>6) Поняття і елементи форми держави. Форма державного правління: поняття і види. Загальна характеристика монархій і республік. Форма державного устрою: поняття і види. Унітарна держава. Федерація, конфедерація, імперія. Політичний режим: поняття і види. Демократичні і антидемократичні режими. Механізм і апарат держави. Поняття та елементи механізму держави. Апарат держави: поняття та структура.</li> </ol> </li> <li>3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</li> <li>4. Виконання тестових завдань для самоперевірки</li> </ol>

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема № 2. Право в системі засобів соціального регулювання	2	1	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу,</p> <p>2. Самостійне опрацювання теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) Сучасні концепції розуміння права.</li> <li>2) Поняття права, його ознаки, система, структура, принципи та функції.</li> <li>3) Соціальна цінність права. Соціальні норми та їх види. Норма права у системі соціальних норм, її ознаки та структура: диспозиція, гіпотеза, санкція.</li> <li>4) Поняття і основні форми реалізації норм права: використання, виконання, додержання і застосування.</li> <li>5) Джерела (форми) права: поняття та їх загальна характеристика. Класифікація нормативно-правових актів.</li> <li>6) Співвідношення системи права і системи законодавства. Поняття і форми систематизації нормативно-правових актів: кодифікація, інкорпорація, консолідація.</li> </ol> <p>3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>4. Виконання тестових завдань для самоперевірки</p>
Тема № 3. Правові відносини. Правопорушення та юридична відповідальність	2	1	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу,</p> <p>2. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>3. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>4. Підготовка до модульної контрольної роботи за теми 1-3.</p>
Тема № 4. Загальна характеристика конституційного права як провідної галузі права України	2	1	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу,</p> <p>2. Самостійне опрацювання теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) Поняття, предмет та метод конституційного права України. Система конституційного права України, його зв'язок з іншими галузями права. Місце конституційного права в системі національного права України.</li> <li>2) Конституційно-правові відносини, їх види, суб'єкти і об'єкти.</li> <li>3) Джерела конституційного права: поняття, система, види. Поняття і основні властивості Конституції як основного закону держави. Класифікація конституцій. Реалізація і правова охорона конституції.</li> <li>4) Загальні засади конституційного ладу України. Конституційні основи державного і суспільного ладу в Україні. Система гарантій конституційного ладу України.</li> <li>5) Поняття народовладдя та його форми. Вибори та</li> </ol>

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			<p>виборче право, його принципи. Види виборчих систем, їх загальна характеристика. Виборча система в Україні. Поняття і види референдумів. Порядок проведення референдуму в Україні.</p> <p>3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.</p>
Тема № 5. Конституційна система органів державної влади України	2	2	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу,</p> <p>2. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>3. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.</p>
Тема № 6. Основні положення зобов'язального та спадкового права.	2	1	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу,</p> <p>2. Самостійне опрацювання теоретичних питань:</p> <p>1) Поняття зобов'язання та його види. Підстави виникнення зобов'язань. Сторони в зобов'язанні. Виконання та підстави припинення зобов'язань. Класифікація та загальна характеристика засобів забезпечення виконання зобов'язань. Речово-правові та зобов'язально-правові засоби забезпечення виконання зобов'язань.</p> <p>Цивільно-правова відповідальність за невиконання зобов'язань.</p> <p>2) Поняття спадкування і права на спадкування. Види спадкування. Об'єкти спадкування. Відкриття спадщини. Спадкування за заповітом. Поняття, форма та зміст заповіту. Недійсність заповіту. Спадкування за законом. Черги спадкування за законом. Прийняття та відмова від прийняття спадщини. Відумерлість спадщини. Відповідальність за боргами спадкодавця. Охорона спадкового майна та управління ним. Оформлення права на спадщину.</p> <p>3) Спадковий договір: поняття, ознаки, сторони, зміст, зміна і припинення.</p> <p>3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.</p>

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема № 7. Загальна характеристика сімейного права України	2	1	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу,</p> <p>2. Самостійне опрацювання теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) Сімейне право України: поняття, система, принципи та джерела. Сімейні правовідносини та їх загальна характеристика.</li> <li>2) Поняття шлюбу, умови та порядок його укладення.</li> <li>3) Особисті та майнові правовідносини подружжя. Шлюбний договір.</li> <li>4) Підстави та порядок припинення шлюбу. Режим окремого проживання подружжя.</li> <li>5) Недійсність шлюбу.</li> </ol> <p>3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.</p>
Тема № 8. Особисті немайнові та майнові правовідносини батьків і дітей. Усиновлення. Опіка та піклування	1	1	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу,</p> <p>2. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>3. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.</p>
Тема № 9. Основи кримінального права України	2	1	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>2. Самостійне опрацювання теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) Поняття, предмет, система, завдання та принципи кримінального права України. Характеристика Кримінального кодексу України.</li> <li>2) Поняття та ознаки злочину, їх класифікація.</li> <li>3) Склад злочину. Співучасть у злочині. Повторність, сукупність та рецидив злочинів. Обставини, що виключають злочинність діяння. Звільнення від кримінальної відповідальності.</li> <li>4) Покарання та його види. Призначення покарання. Обставини, які пом'якшують та обтяжують кримінальну відповідальність. Звільнення від покарання та його відбування. Судимість.</li> <li>5) Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.</li> </ol> <p>3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.</p>

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема № 10. Загальна характеристика трудового права України. Трудовий договір	1	1	<ol style="list-style-type: none"> <li>Опрацювання лекційного матеріалу,</li> <li>Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> <li>Трудовий договір. Трудове право України: поняття, предмет, принципи та джерела. Трудові правовідносини, їх склад та особливості.</li> <li>Поняття, сторони, зміст і види трудового договору. Порядок укладання трудового договору. Поняття і види переведень на іншу роботу.</li> <li>Підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.</li> </ol> </li> <li>Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</li> <li>Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.</li> </ol>
Тема № 11. Правове регулювання робочого часу, часу відпочинку, оплати праці та трудової дисципліни	1	1	<ol style="list-style-type: none"> <li>Опрацювання лекційного матеріалу,</li> <li>Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</li> <li>Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.</li> </ol>
Тема № 12. Основи господарського права України	1	1	<ol style="list-style-type: none"> <li>Опрацювання лекційного матеріалу,</li> <li>Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</li> <li>Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.</li> </ol>
Тема № 13. Основи адміністративного права України	1	1	<ol style="list-style-type: none"> <li>Опрацювання лекційного матеріалу,</li> <li>Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> <li>Поняття, предмет, методи, принципи та джерела адміністративного права.</li> <li>Управління як об'єкт адміністративного права. Поняття та сфери державного управління. Поняття та види адміністративного примусу.</li> <li>Поняття, ознаки та підстави адміністративної відповідальності.</li> <li>Поняття та ознаки адміністративного правопорушення. Склад адміністративного правопорушення. Система і види адміністративних стягнень.</li> </ol> </li> </ol>

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			5) Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх. Адміністративна відповідальність неповнолітніх. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема № 14. Система правоохоронних органів України та напрями їх діяльності	2	1	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Поняття та загальна характеристика правоохоронної діяльності. Поняття правоохоронних органів. 2) Судова система України. 3) Прокуратура України. Служба безпеки України. 4) Органи внутрішніх справ України 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема № 15. Правозахисна діяльність в Україні	1	1	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 3. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 4. Підготовка до модульної контрольної роботи за теми 4-15.
<b>Всього</b>	<b>24</b>	<b>16</b>	

## ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на семінарських (практичних) заняттях, перевірки виконання тестових завдань, модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі заліку шляхом визначення ступеню засвоєння студентом навчальної дисципліни за результатами виконання обов’язкових завдання поточного (модульного) контролю.

Для оцінювання студентів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Бали нараховуються за виконання завдань аудиторної роботи, практичних, контрольних (модульних) завдань, тестів.

Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

### РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання під час навчальних занять та самостійної роботи															
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2											Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	100
10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	20	

### РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Контрольний захід	Бали
<b>Модуль №1</b>	<b>20</b>
Тест 1	5
Домашні завдання	5
Контрольна робота 1	10
<b>Модуль №2</b>	<b>80</b>
Тест 2	20
Домашні завдання	20
Контрольна робота 2	40
<b>Разом</b>	<b>100</b>

### Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

### РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Правознавство : навч. посібник. 2-ге видання / за заг. ред. Петкова С.В. Київ : КНТ, 2022. 382 с.
2. Герц А., Кравчук С. Правознавство. Київ : Кондор, 2018. 280 с.
3. Правознавство : підручник / Г.І. Балюк та ін.; за відп. ред. О.В. Дзери. Київ, 2019. 632 с.
4. Правознавство: підруч. для студентів ВНЗ / Богачова Л.Л. та ін. Харків: Фоліо, 2014. 635 с.
5. Правознавство : підручник для студентів ВНЗ / кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с.
6. Правознавство : підручник / під ред. Д. Каменського, В. Мирошниченка. Київ, 2018. 288 с.
7. Правознавство: підручник відп. ред. д-р юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України О.В. Дзера; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т. 11-те вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 629 с.
8. Конституція України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>.
10. Цивільний кодекс України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
11. Кримінальний кодекс України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
13. Сімейний кодекс України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
14. Кодекс законів про працю України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
15. Кодекс адміністративного судочинства України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
16. Цивільний процесуальний кодекс України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
17. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

### ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Президента України. <https://www.president.gov.ua/>
3. Урядовий портал. <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Правознавство. [http://osvita.ua/school/lessons\\_summary/pravo/](http://osvita.ua/school/lessons_summary/pravo/)